

A hónap asztrófotója

Thackeray globulái

Éder Iván, saját elmondása alapján, már igen hosszú ideje szeretne volna megörökíteni az IC 2944 katalógusszámú emissziós ködösséget. A Centaurus csillagképben találjuk ezt az objektumot, amely a 3 magnitúdós λ Centauri szomszédságában helyezkedik el.

Az IC 2944 egy távoli, a Naprendszerrel 5900–6500 fényévre elhelyezkedő kiterjedt ionizált hidrogénből álló felhő, átmérője meghaladja a 70 fényévet. Fényét a belsejében található fiatal, forró csillagok ultraibolya sugárzásának köszönheti. Az ilyen típusú ködösségeknel természetes, hogy forró és fényes O és B színképtípusú csillagokat is tartalmaz a centrális halmaz, az IC 2948. A kép átellenes oldalán a köd keleti régiójában a 3,1 magnitúdós λ Centauri uralja a látómezőt, ez azonban nem a ködösség része – 420 fényéves távolságával csupán előtércsillag.

Ha a felvételt figyelmesen szemléljük, a csillagkeletkezés sokkal közvetlenebb nyomaira is rábukkanhatunk. Mint a legtöbb csillagkeletkezési terület, az IC 2944 is a sokadik generációs csillagkeletkezési hullámon van túl. A jelenlegi stádiumban kis tömegű csillagok kialakulásának egyik fázisát kísérhetjük figyelemmel. A centrális halmaz környezetében apró, sötét alakzatok halmazát láthatjuk, a szakcsillagászok által sokat kutatott Thackeray-globulákat. David Thackeray 23 évig volt a pretoriai Radcliffe Observatórium igazgatója, ahol 1950-ben fedezte fel a Bart Bok holland-amerikai csillagász által három évvel korábban leírt objektumok, a Bok-globulák legismertebb példányait.

Thackeray globuláinak némelyike eléri a 15 naptömeget is, a legnagyobbak átmérője 1–1,4 fényév. A centrális halmaz erős ionizáló sugárzása erodálja felszínüket, miközben kitisztítja a sötét anyagcsomók közötti teret. A globulák a korábbi molekulafelhő sűrűbb magjainak maradványai, melyek idővel eloszlanak, és várhatóan Nap méretű, vagy még kisebb törpecsillagok maradnak majd hátra belőlük.

Éder Iván az égterülettel már a 2010-es, első namíbiai expedíció alkalmával is foglalkozott. Az akkor készült felvételeket a második, 2012-es namíbiai expedíció alkalmával UHC-szűrő expozíciókkal bővítette, hogy a csillagok és a halvány ködök közötti fényességkülönbség csökkenjen a köd javára. A kész felvételt csak idén májusban tette közzé – saját bevallása szerint még a 2012-es felvételeket feldolgozására sincs elegendő ideje.

A kompozíció kulcs eleme a kép középtengelyében látható λ Centauri az aranymetszés által kijelölt pontban kapott helyet. Így a fényes csillag egyensúlyban tartja a felvétel többi, markáns, ragyogó gázködöket ábrázoló részzeit.

A felvétel 200/750 Newton-asztrógráffal készült a namíbiai Hakos Asztrófarmról, átalakított Canon EOS 550D fényképezőgéppel, Paracorr2 kómakorraktoral 66x5 perc összepozícióval.

Franciscs László

meteor 2014 Távcsöves Találkozó Tarján, július 24–27.

Az év legnagyobb, sokak által várt amatőr-csillagász találkozója Tarján mellett, a Német Nemzetiségi Táborban. Gyere el Te is! Hozd el távcsövedet, hozd el családodat, észlelő jókedvedet! A 25 évvel ezelőtt újjaalakult MCSE nagy nyári találkozója távcsöveseknek és mindenkinek, akit érdekel a csillagok világa!

Idéi nagy távcsöves találkozókat július 24–27. között tartjuk Tarjánban, a Német Nemzetiségi Táborban. A hosszú hétvégén három éjszakát tölthetünk jó társaságban, a nyári égbolt alatt táborozva! Az éjszakai megfigyelések, távcsöveszatelések mellett számos előadást, beszámolót hallgathatnak a tábor résztvevői, akik napközben tükörorszólási tanfolyamon is elmélyíthetik távcsövezési ismereteiket.

A kedvezményes részvételi díjat csak a június 30-i befizetési határidőig tudjuk biztosítani. A befizetési határidő után és a helyszínen magasabb összeget kell fizetni. A kőházi férőhelyeket a jelentkezések beérkezési sorrendjében töltjük fel!

Kedvezményes részvételi díjak (június 30-ig történő befizetés esetén):

- Kőház+étkezés 22 500 Ft (tagoknak 18 000 Ft)
- Saját sátor+étkezés 16 500 Ft (tagoknak 12 000 Ft)
- Saját sátor, étk. nélkül 2700 Ft (tagoknak 2400 Ft)

Részvételi díjak június 30. után és a helyszínen:

- Kőház+étkezés 25 500 Ft (tagoknak 21 000 Ft)
- Saját sátor+étkezés 19 500 Ft (tagoknak 15 000 Ft)
- Saját sátor, étk. nélkül 3000 Ft (tagoknak 2700 Ft)
- Napi látogatójegy (csak helyszíni befizetéssel): 600 Ft (tagoknak 300 Ft)

Jelentkezés: Magyar Csillagászati Egyesület, 1300 Budapest, Pf. 148., tel.: 06-1-240-7708, fax 06-1-279-0429, e-mail: mcse@mcse.hu, továbbá személyesen, a Polaris Csillagvizsgáló esti távcsöves bemutatói alkalmával.

Az előadni szándékozók és a rendezényt önéntes munkával támogatni szándékozók jelentkezését várja Mizser Attila táborvezető az mcse@mcse.hu címen!

Tábori információk: www.mcse.hu

Nyári ifjúsági csillagásztábor

Téged is érdekelnek a kristálytisza csillagos égbolt titkai? Szeretnél egy festői vidéki észlelőhelyen, a Magas-Bakony szívében megismerkedni a nyári csillagképek látnivalóival? Szeretnél kiváló távcsövekkel saját megfigyeléseket végezni? Gyere el az MCSE nyári ifjúsági táborába!

Pénzesgyőr, 2014. július 28–augusztus 3. (hétfő–vasárnap).

A táborban kis létszámú csoportokban, az MCSE rovatvezetői és tapasztalt amatőr-csillagászok keze alatt ismerkedhetsz meg az amatőr-csillagászat észlelési területeivel. A távcsöveket és optikai segédeszközöket részben az MCSE biztosítja, a naptávcsövektől és kiváló képalkotású kisebb refraktoroktól a 30 cm-es fényvödrökig. Napközben előadások, észleléskidolgozó műhelymunkák, napészlelés és a Pannon Csillagda meglátogatása vár. Éjjel és hajnalban csillagképtúra, komoly holdészlelő program, telimerkúr és telivénusz, Mars, Szaturnusz, Titan, Uránusz, Neptunusz és kisbolygók, üstökösök, izgalmas kettőscsillagok, változócsillagok és szebbnél szebb mélyég objektumok várnak a hatalmas diffúz ködöktől a csillagok tucatjaira bomló gömbhalmazokon át az apró planetárisokig. A tapasztaltabb résztvevők számára színvonalas külön észlelési programmal készülünk.

A táborba olyan diákokat és fiatalokat várunk, akik érdeklődnek a csillagászat iránt, és szeretnének saját megfigyeléseket végezni. Előzetes csillagászati tapasztalat nem szükséges, de a gyakorlottabb táborozókra is sok újdonság vár.

A nyári tábor ára teljes ellátással: MCSE-tagoknak 42 000 Ft, nem tagoknak 46 000 Ft. Jelentkezési határidő: 2014. május 15.

Befizetési határidő: 2014. június 15. További információ: www.mcse.hu Jelentkezés: mcse@mcse.hu, másolatban: aronkevekiss@gmail.com

Várunk szeretettel, találkozunk a táborban!

Kiss Áron Keve táborvezető